

Pokuđena brzopletost (Meka)

Hatib: dr. Fejsal ibn Džemil Gazavi

15. rebiul-ahir 1446. po Hidžri / 18. oktobar 2024.

Hvala Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo, i Njemu se utječemo od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga ne može u zabludu odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha, jedinog, Koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik, neka su mir i blagoslov na njega i na njegovu porodicu.

“O vjernici, bojte se Allaha onako kako se treba bojati i umirite samo kao muslimani!”
(Ali Imran, 102)

Uzvišeni Allah je mudar i sveznajući, i Njegova djela rezultat su apsolutne mudrosti, velike koristi i plemenite svrhe. On zna početke stvari i njihove ishode, postavlja stvari na njihova mjesta, poznaje njihove osobine, koristi, suštinu i konačne posljedice. Kako je samo uzvišen i moćan!

O vjernici! Kur'an nas uči da je “čovjek stvoren od žurbe” (El-Enbija, 37), a to znači da je stvoren sa osobinom žurbe i da mu je ona prirođena. Allah također kaže: “Čovjek je doista nagao” (El-Isra, 11), što znači da je sklon žurbi, brzo traži sve što mu padne na pamet, ne želeći da čeka, već se odmah hvata ukoštac s tim i požuruje da se to desi.

Poštovani vjernici! Brzoplet čovjek prepoznaje se po određenim osobinama. Ebu Hatim el-Busti, neka mu se Allah smiluje, rekao je: “Brzoplet čovjek govori prije nego što sazna, odgovara prije nego što razumije, hvali prije nego što iskusi, kritikuje nakon što pohvali. Brzopletog čovjeka prati kajanje, a napušta ga sigurnost. Arapi su brzopletost zvali ‘majkom svih kajanja’.”

O muslimani! Brzopletost ima mnogo oblika i vrsta.

Jedna od vrsta brzopletosti jeste požurivanje u dovi, kada čovjek traži od Allaha ono što mu može nauditi, kao što požuruje u traženju dobra. Uzvišeni Allah kaže: "Čovjek priziva zlo kao što priziva dobro, čovjek je doista nagao." (El-Isra, 11)

Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, rekao je: "Uzvišeni Allah obavještava o čovjekovoj brzopletosti i o tome da sebi priziva zlo, ili svom djetetu, ili svom imetku, a to zlo je smrt, propast, uništenje i prokletstvo itd. Da mu njegov Gospodar usliši molitvu, on bi, zapravo, svojom dovom uništio samoga sebe, kao što Uzvišeni Allah kaže: "Da Allah ljudima daje zlo onako brzo kao što im se odaziva kad traže dobro, oni bi, uistinu, stradali" (Junus, 11).

Jedan od oblika brzopletosti jeste požurivanje u donošenju presude među zavađenim stranama prije nego što se upozna sa slučajem. U svojoj oporuci Aliji, radijallahu anhu, kada ga je poslao u Jemen kao kadiju, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Kada ti dođu dva zavađena čovjeka, ne donosi presudu dok ne saslušаш drugog kao što si saslušao prvoga, jer će ti to pomoći da doneseš ispravnu presudu."

Drugi oblik brzopletosti jeste požurivanje rezultata pozivanja ljudi k Allahu i očekivanje plodova truda i napora. Ako čovjek vidi da ljudi nisu prihvatili njegov poziv, postaje nezadovoljan i prestaje s pozivanjem, možda čak uputi dovu protiv njih i moli za njihovu propast. U vezi s ajetom: "... a i ne budi kao Zunnun, koji je u ogorčenju zavapio" (El-Kalem, 48), Katada, Allah mu se smilovao, rekao je: "Ne požuruj kao što je on požurio, niti se ljuti kao što se on ljutio."

Jedan od znakova brzopletosti jeste želja za trenutnim postizanjem pobjede. Uzvišeni Allah kaže: "Zar vi mislite da ćete ući u Džennet, a još niste iskusili ono što su iskusili oni koji su prije vas bili i nestali? Njih su satirale neimaštine i bolest, i toliko su bili uznemiravani da bi i poslanik, i oni koji su s njim vjerovali uzviknuli: "Kada će već jednom Allahova pomoć!?" Eto, Allahova pomoć je zaista blizu!" (El-Bekara, 214). Kurtubi, Allah mu se smilovao, rekao je: "Znači, trud ih je toliko iscrpio da su počeli smatrati da pobjeda kasni. Tada je Uzvišeni Allah rekao: 'Allahova pomoć zaista je blizu.' Ovo je rekao Poslanik (i vjernici) iz želje za ubrzanjem pobjede, a ne iz sumnje ili nesigurnosti."

Još jedan oblik brzopletosti jeste kada vjernik požuruje kaznu svojim neprijateljima. Uzvišeni Allah kaže: "Ti izdrži kao što su izdržali odlučni poslanici i ne traži da im kazna što prije dođe!" (El-Ahkaf, 35) Bekai, Allah mu se smilovao, rekao je: "Kada mu je naređeno da bude strpljiv, što je jedna od najviših vrlina, zabranjeno mu je da bude brzoplet, što je jedna od najprezrenijih osobina, kako bi mogao pravilno ispoljiti vrlinu strpljenja koja garantuje uspjeh i pobjedu."

Najgore od svega je kada nevjernici požuruju kaznu samima sebi, poričući i odbacujući istinu, iz prkosa i udaljavanja od nje. Uzvišeni Allah kaže: "Oni od tebe traže da ih kazna što prije stigne, a Allah će ispuniti prijetnju Svoju." (El-Hadždž, 47)

Također, brzopleto prenošenje vijesti bez provjere njihove tačnosti, širenje glasina i laži. Uzvišeni Allah kaže: "O vjernici, ako vam nekakav nepošten čovjek donese kakvu vijest, dobro je provjerite, da u neznanju nekome zlo ne učinite, pa da se zbog onoga što ste učinili pokajete." (El-Hudžurat, 6)

I Uzvišeni kaže: "Kada saznaju za nešto važno, a tiče se sigurnosti ili opasnosti, oni to razglase. A da se oni s tim obrate Poslaniku ili predstavnicima svojim, saznali bi od njih ono što žele saznati." (En-Nisa, 83)

Još jedna stvar koja spada u brzopletost jeste pripisivanje izreka onima koji ih nisu izrekli i pripisivanje govora onima koji nisu njegovi autori. Najjasniji primjer za to jeste širenje lažnih hadisa i pripisivanje Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, onoga što nije rekao.

Među brzopletostima koje treba izbjegavati jeste žurenje prilikom odlaska u džamiju, kako bi se stiglo na namaz, posebno ako se imam sprema da ide na rukū ili je već na rukūu.

Također, tu je i brzopletost u obavljanju namaza, kada klanjač ne upotpunjuje rukū i sedždu, i nije smiren u namazu. Smirenost u namazu sastavni je dio namaza – rukn, i ako je on narušen, namaz postaje nevažeći. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, onome koji je neispravno obavio namaz rekao je: "Vrati se i klanjaj, jer nisi klanjao."

Također je zabranjeno oponašati licemjere u brzom obavljanju namaza.

Jedan od zabranjenih oblika brzopletosti u namazu jeste obavljanje sastavnih dijelova namaza prije imama. Od muktedije se traži da slijedi imama, a ne da ga pretiče, niti da zaostaje za njim, kao što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Imam je postavljen da se slijedi, zato ne odstupajte od njega. Kada on donese tekbir, donesite tekbir, kada on učini rukū, učinite rukū, a kada on učini sedždu, učinite sedždu."

Također, tu je i brzopletost u očekivanju odgovora na dovu i olakšanje teškoće. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Dova jednog od vas bit će uslišena sve dok ne bude požurivao, govoreći: 'Molio sam, ali mi molba nije uslišena.'"

Osim toga, čovjek može tražiti od Allaha da mu ispuni potrebe a da prije toga nije ispunio adabe dove, odnosno preporučene radnje koje prethode dovi. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo je jednog čovjeka kako moli u namazu, ali nije veličao Uzvišenog Allaha, niti je donio salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Ovaj je požurio." Zatim ga je pozvao i rekao mu, ili nekome drugome: "Kada jedan od vas klanja, neka počne veličanjem svoga Gospodara, Veličanstvenog i Uzvišenog, i zahvalom Njemu, zatim neka donese salavat na Poslanika, a zatim neka moli za šta god želi."

Jedna od pouka izvedenih iz ajeta: "Onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta. Allah će, zaista, ispuniti ono što je odlučio; Allah je svemu već rok odredio" (Et-Talak, 3), jeste ono što je rekao Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao: "Kada je Allah spomenuo da je On dovoljan onome ko se na Njega osloni, moglo bi se pomisliti da će ta dovoljnost doći odmah pri oslanjanju, pa je to završio riječima: 'Allah je svemu već rok odredio' (Et-Talak, 3), tj. vrijeme koje se ne može prekoračiti, pa On vodi stvari do njihovog određenog vremena. Stoga, onaj ko se oslanja na Allaha ne treba da požuruje i kaže: 'Oslonio sam se i molio, ali nisam vidio ništa i nisam dobio dovoljnost.' Allah će provesti Svoju odredbu u vrijeme koje je On odredio za to."

Također, kada osjećaju da im je uskraćena opskrba, ljudi često požuruju i traže je kroz zabranjene i nezakonite načine. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Neka vas kašnjenje opskrbe ne navede da je tražite neposlušnošću prema Allahu, zaista se ono što je kod Allaha ne može postići osim pokornošću Njemu."

Među pokuđenim oblicima brzopletosti (požurivanja) jeste govor o Allahu bez znanja i brzopleto izdavanje fetvi, bilo da se radi o kvalifikovanoj osobi ili onome ko samo prenosi znanje od drugog. Prethodnici ovog ummeta, ashabi i tabiini, bojali su se davanja fetvi i bili su oprezni u tome, čak su ih međusobno prepuštali jedni drugima.

Još jedna brzopletost jeste nedostatak strpljenja u jednom stanju, čak i ako je to stanje blagodatno i izobilja, do te mjere da im to stanje postane dosadno i žele preći u stanje koje je ispod njega, zadovoljavajući se nečim manjim.

Također, brzopletost se ogleda i u donošenju suda o osobama, izjavama, djelima, namjerama i ciljevima prije istraživanja i provjere, te u lošem mišljenju o svojoj muslimanskoj braći prije provjere i sigurnosti.

Jedan od oblika brzopletosti jeste i brzopleto oslanjanje na rezultate modernih tehnologija, automatskih pretraživača i sistema umjetne inteligencije, ne uzimajući u obzir da mogu dati pogrešne i obmanjujuće informacije, te ne vraćajući se na pouzdane izvore.

Jedna od brzopletosti jeste donošenje zaključaka o predznacima Sudnjeg dana i apokaliptičnim događajima na temelju trenutne situacije.

Također, brzopletost podrazumijeva i žurbu u donošenju odluka koje zahtijevaju promišljanje, proučavanje i razmatranje. Nije naodmet spomenuti da su istihara i savjetovanje dva osnovna stuba za svaku mudru i uspješnu odluku.

Jedan od oblika brzopletosti jeste i žurba u davanju razvoda ženi i ženino traženje rastave od muža iz trivijalnih razloga i sitnih nesuglasica. Donošenje odluke o rastavi bez razmatranja i promišljanja ima ozbiljne posljedice, poput razaranja domova, razdvajanja porodica, gubitka djece i prekida rodbinskih veza.

Također, brzopletost se odnosi i na žurbu u vožnji automobila, što dovodi do strašnih nesreća, koje su često uzrok smrti, teških povreda, trajnih invaliditeta i materijalne štete.

Najopasniji oblik brzopletosti za čovjeka jeste davanje prednosti prolaznim užicima na ovom svijetu nad onim što dolazi poslije. Nevjernicima će se na Sudnjem danu, s prijekorom i prezirom, reći: "Vi ste u svome životu na Zemlji sve svoje naslade iskoristili i u njima uživali" (El-Ahkaf, 20). Onome ko je uživao u zabranjenim strastima i pohlepama na ovom svijetu, bit će uskraćene te blagodati na ahiretu.

Braćo u vjeri, požurivanje sa stvarima, prije njihovog vremena, obično ih pokvari. Strpljenje, smirenost, promišljenost i blagost vrline su koje Allah voli. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je Ešedždžu iz plemena Abdulkajs: "Imaš dvije osobine koje Allah voli: blagost i strpljenje."

Borba protiv vlastite duše kako bi se navikla na strpljenje, smirenost i promišljenost pomaže, uz Allahovu dozvolu, da se izbjegnu skretanja s pravog puta. Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, rekao je: "Ako napustiš osobinu smirenosti i blagosti, skrenut ćeš ili u brzopletost, smušenost i nasilje, ili u nemar i potpuno gubljenje. Blagost i smirenost su između njih."

Molim Allaha da i meni i vama podari blagoslov u Kur'anu i sunnetu, i da se okoristimo njihovim ajetima i mudrošću.

O muslimani, u prirodi Božijih robova je da žure, dok Uzvišeni Allah ne žuri zbog žurbe Svojih robova, sve dok stvari ne dostignu onu mjeru koju je On odredio. Habbab ibn Erett, radijallahu anhu, rekao je: "Žalili smo se Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dok je bio naslonjen na svoj plašt u hladu Kabe, rekavši mu: 'Zar nećeš moliti za našu pobjedu? Zar nećeš moliti Allaha za nas?' On je rekao: 'Znajte da bi među narodima koji su živjeli prije vas doveli čovjeka, iskopali bi jamu u zemlji, stavili ga u nju, pa bi donijeli pilu, stavili bi mu je na glavu i rasjekli je napola, ali ga to ne bi odvratilo od njegove vjere, ili bi ga češljali čeličnim češljevima trgajući mu meso sve do kostiju ili živaca, ali ga to ne bi odvratilo od njegove vjere. Tako mi Allaha, ova će vjera zavladatai, pa će jahač putovati od Sane do Hadremevta ne bojeći se nikoga osim Allaha, ili vuka za svoje stado, ali vi požurujete.'"

O vjernici, postoje stvari koje ne spadaju u pokuđenu brzopletost, već je potrebno da ih čovjek poduzme i žuri da ih iskoristi.

Među stvarima koje ne trpe odlaganje ili kašnjenje su: napuštanje grijeha i nepokornosti, brzo pokajanje i povratak Allahu, činjenje dobrih djela i iskorištavanje prilika kada se pojave, i sve ono što ima dobar ishod nakon pripreme i organizacije. Uzvišeni Allah prenosi nam Musaove riječi: "A požurio sam k Tebi, Gospodaru moj, da budeš zadovoljan" (Taha, 84). Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, rekao je: "Iz ajeta se vidi da je Musa požurio tražeći zadovoljstvo svoga Gospodara i da se Njegovo zadovoljstvo postiže žurnim izvršenjem Njegovih naredbi."

Požurivanje s činjenjem dobrih djela pohvalna je osobina i odlika svih poslanika, mir neka je na njih. Uzvišeni Allah kaže: "Oni su se trudili da što više dobra učine." (El-Enbija, 90) Osnovno pravilo u vezi s onosvjetskim djelima jeste požurivanje s njima i natjecanje u njima, i neodgađanje ibadeta i neodlaganje dobrih djela. Uzvišeni Allah kaže: "Nadmećite se da u Gospodara svoga zaslužite oprost i Džennet." (El-Hadid, 21) Također kaže: "... i nastojte zaslužiti oprost Gospodara svoga i Džennet prostran kao nebesa i Zemlja." (Ali Imran, 133) I kaže: "... i neka se za to natječu oni koji se hoće natjecati!" (El-Mutaffifin, 26).

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Opreznost (obazrivost) je dobra u svemu osim u djelima za ahiret." Alija, radijallahu anhu, rekao je: "Tri stvari ne odgađaj: namaz kada nastupi, dženazu kada je prisutna, i udaju djevojke kada dođe odgovarajući prosac." Hatim el-Esamm, Allah mu se smilovao, rekao je: "Rečeno je da je žurba od šejtana osim u pet stvari: posluživanju gostiju hranom kada dođu, opremanju umrlog kada umre, udaji djevice kada dostigne zrelo doba, isplati duga kada prisprije, i pokajanju za grijeh kada se počini."

O vjernici, donosite salavate i selame na darovanu milost, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kao što vam je to naredio vaš Gospodar, rekavši: "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

